

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

Exploratory Factor Analysis of School Administrators' AGILE Leadership Under the Bangkok Secondary Education Service Area Office 1

ปัญญาวุธ ชัยชนะ^{1*} อำภพรรณ ตันตินาครกุล² บุญจันทร์ สีสันต์³

Punyawut Chaichana^{1*} Ampapan Tuntinakhongul² Boonchan Sisan³

(Received: 2026-01-27; Revised: 2026-04-07; Accepted: 2026-04-08)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 280 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.572 – 0.893 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.917 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก และหมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยการหมุนแกนแบบวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation)

¹ นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

¹ Master's Degree Student, School of Industrial Education and Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

² Asst. Prof., School of Industrial Education and Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

³ รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

³ Assoc. Prof., School of Industrial Education and Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

* Corresponding Author: 64603035@kmitl.ac.th

ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 28 ตัวแปร ได้แก่ 1) ความสามารถเชิงกลยุทธ์แบบปรับตัวและเชิงรุกในการจัดการการเปลี่ยนแปลง 9 ตัวแปร 2) ทักษะ ทศนคติภายใน และความฉลาดทางอารมณ์ 7 ตัวแปร 3) การเสริมพลังและการพัฒนาทีมงาน 7 ตัวแปร และ 4) การสร้าง สภาพแวดล้อมการทำงานและกรอบความคิดเชิงบวก 5 ตัวแปร โดยทั้ง 4 องค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบอ ไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้ค่า ความแปรปรวนสะสม ร้อยละ 65.300

คำสำคัญ: วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ, ภาวะผู้นำแบบอไจล์, องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอไจล์

Abstract

The purpose of this study was to analyze the components of agile leadership under the Bangkok Secondary Educational Service Area Office 1. The sample consisted of 280 school administrators and heads of learning subject groups during the 2025 academic year, selected through multi-stage random sampling. A five-point Likert scale questionnaire was used as the research instrument. The instrument demonstrated strong psychometric properties, with item-objective congruence indices ranging from 0.80 to 1.00, discrimination indices between 0.572 and 0.893, and a reliability coefficient of 0.917. Data were analyzed using exploratory factor analysis, with principal component analysis and orthogonal rotation employing the Varimax rotation method.

The results indicated that agile leadership among school administrators comprised four components with a total of 28 observed variables. Those components were identified as: (1) adaptive and proactive strategic competence in change management, (2) inner attitudes and emotional intelligence, (3) empowerment and team development, and (4) creating a positive work environment and mindset. Collectively, these four components accounted for 65.300% of the cumulative variance.

Keywords: Exploratory Factor Analysis, Agile Leadership, Components of Agile Leadership

บทนำ

ในปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้ที่ปรับตัวให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงจึงจะเป็นผู้ที่อยู่รอดและสามารถเจริญเติบโตได้ ความสามารถในการปรับตัวที่ดีส่งผลให้สามารถยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการทำงานที่สะดวกรวดเร็วขึ้น ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2566) กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในช่วงการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และในปี พ.ศ. 2562 เกิดวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อในระยะยาวในหลายด้านของประเทศไทย ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา โดยสอดคล้องกับการศึกษาของอมรรัตน์ อภินันท์มกุล (2565) ที่กล่าวว่าการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา โดยเกิดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างรุนแรง เพราะนักเรียนที่ครอบครัวยากมีรายได้น้อยต้องออกไปจากระบบการศึกษา ไม่สามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ อีกทั้งยังส่งผลต่อการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล PISA 2022 ของเด็กไทย โดยพบว่าเด็กไทยมีผลคะแนนรวม 3 ด้าน คือ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านที่ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยค่อนข้างมาก และเป็นผลประเมินที่ต่ำที่สุดในรอบ 20 ปี (ไกรยศ ภัทรวาท, 2566) โดยหนึ่งในสาเหตุสำคัญคือช่วงทดสอบ PISA 2022 นั้น หลายโรงเรียนในประเทศไทยยังเปิดปิดสลับไปมาจากสถานการณ์โควิด-19 ที่ยังไม่คลี่คลาย เด็กจึงมีความกังวลทั้งเรื่องสุขภาพกาย ประกอบกับภาวะจิตใจที่ยังไม่กลับมาเป็นปกติจากความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างรอบตัวที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤต แม้ว่าผลจากคะแนนสอบ PISA 2022 ดังกล่าวของประเทศไทยจะลดลง แต่โรงเรียนมัธยมศึกษาในบางแห่งก็ยังเป็นสถานศึกษาที่มีศักยภาพในการจัดการศึกษาสูง หนึ่งในนั้นคือโรงเรียนมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 (ม.ป.ป.) มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 67 โรงเรียน มีลักษณะเฉพาะของสถานศึกษาในสังกัด คือ มีสถานศึกษาที่มีคุณภาพสูง (Premium Schools) อยู่ในสังกัดจำนวนมาก สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามบริบทพื้นที่ ข้าราชการครูสอนตรงตามวิชาเอกซึ่งมีการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่จะมีความพร้อมเป็นอย่างมาก แต่ด้วยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวนมาก อีกทั้งการเกิดสถานการณ์ที่ไม่ปกติ เช่น วิกฤตการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 หรือโควิด 19 (COVID-19) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความรู้

ความสามารถอย่างยิ่ง เพื่อบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพให้เหมือนกับสถานการณ์ปกติ

ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นบุคคลสำคัญต่อการจัดการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้นำครูและบุคลากรทางการศึกษา ประสานงานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ร่วมมือส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้บรรลุผล ผู้บริหารต้องเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารด้วยการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านเพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะด้านภาวะผู้นำ เพราะภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้นำที่มีทักษะความเป็นผู้นำสูงจะเป็นผู้กระตุ้นและชักชวนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความยินดีที่จะร่วมงาน เพื่อให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ (สุธรรม ธรรมทัศนายนนท์, 2564) ซึ่งสอดคล้องกับฉันทา เวชญาลักษณ์ (2564) ที่กล่าวถึงภาวะผู้นำว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นำหรือผู้ที่มีภาวะผู้นำเป็นที่ชักนำ จูงใจ ชี้นำ การใช้อิทธิพลหรืออำนาจที่มีอยู่ในรูปแบบต่างๆ ทำการกระตุ้น ชี้นำ ให้เพื่อนร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ยินดี เต็มใจ พร้อมใจยินดีในการร่วมมือ ทำให้เกิดความกระตือรือร้น ร่วมดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ผู้นำต้องการ ดังนั้นการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวขับเคลื่อน ในการพัฒนาการจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีวิธีการหรือแนวคิดที่สามารถนำมาปรับใช้ในสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความยืดหยุ่นสูง และมีผลของความสำเร็จในอัตราสูง คือแนวคิดภาวะผู้นำแบบอไจล์ (Agile Leadership)

ภาวะผู้นำแบบอไจล์ (Agile Leadership) คือกระบวนการทำงานที่ไม่ได้ดำเนินการเพื่อให้เกิดความคล่องตัวเท่านั้น แต่มุ่งให้ได้รับผลงานที่มีคุณภาพและตรงกับความต้องการ (ตวงศักดิ์ นิภาพันธ์, 2564) นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของภาวะผู้นำแบบอไจล์อีกหลายท่าน เช่น พสุ เดชะรินทร์ (2562) กล่าวว่าถึงภาวะผู้นำแบบ อไจล์ คือ การส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีทักษะ ความรู้ ความสามารถที่เหมาะสมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกันก็ต้องสร้างและเอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันเป็นทีมมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีอิสระในการริเริ่ม การคิด การตัดสินใจ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วขึ้น อีกทั้ง วิฑูรย์ สิมะโชติ (2563) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำแบบอไจล์ว่า คือ ความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวได้อย่างรวดเร็ว พร้อมด้วยความยืดหยุ่นคล่องตัว โดยสามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมทั้งระดับปฏิบัติการ ระดับทีมงาน และระดับบริหาร เพื่อนำองค์กรไปสู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ และสร้างคุณค่าให้กับสังคมทุกภาคส่วน เพราะฉะนั้น การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำแบบอไจล์ ส่งผลให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีความยืดหยุ่น การบริหารจัดการสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ แม้ไม่ได้อยู่ในสถานการณ์ปกติ

ดังนั้น การศึกษาผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำที่พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงตามบริบทที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้สามารถขับเคลื่อนการบริหารงานของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา นักเรียน ครู และผู้มีส่วนได้เสีย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อหาองค์ประกอบของภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษาอันส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำและสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

2. ประชากรและตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 67 โรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 65 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 172 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้ง 67 โรงเรียน สถานศึกษาละ 8 คน จำนวน 536 คน รวมประชากร 773 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ปีการศึกษา 2568 ได้มาจากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบพิจารณาคำนวณน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตามแนวคิดของ Hair, J. et al. (2019) ที่ได้เสนอค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) มีค่าที่ 0.35 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยต้องไม่ต่ำกว่า 250 และเพื่อป้องกันความผิดพลาดของการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 20 รวมกลุ่มตัวอย่าง 300 คน มีผู้ตอบแบบสอบถาม 280 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 และใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อคุณลักษณะภาวะภาวะผู้นำแบบอโงะลัของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 38 ข้อคำถาม

3.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้วิจัย ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบอโงะลัของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จากนั้นสร้างแบบสอบถามให้มีความครอบคลุมเนื้อหา และนำแบบสอบถามที่สร้างขอความอนุเคราะห์เพื่อรับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำคำแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและตรวจสอบให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และนำผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Index of Congruence : IOC) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2558) ปรากฏว่า ข้อคำถามทุกข้อผ่านเกณฑ์ โดยได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Tryout) กับหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient : α) ตามวิธีการของ Cronbach (บุญจันทร์ สีสันต์, 2563) โดยจะต้องมีค่าสถิติมากกว่า 0.80 ขึ้นไป จึงจะผ่านเกณฑ์ พบว่า ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.917 จากนั้นหาอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (พรณี ลีกิจวัฒน์, 2558) พบว่า ข้อคำถามผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 38 ข้อคำถาม โดยมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.572 – 0.893

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง และส่งไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลตลอดเดือนกันยายน 2568 ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.33

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 องค์ประกอบเชิงสำรวจของคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยใช้สถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) เพื่อวัดความเหมาะสมของข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์ และทดสอบความสัมพันธ์ของเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณะหรือไม่ โดยการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-Square) ใช้วิธีการ Bartlett's Test of Sphericity ผลการทดสอบค่า KMO เท่ากับ เท่ากับ 0.882 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 และผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่าค่า Chi-Square = 1582.535, $df = 523$, $Sig < 0.001$ ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้นั้นไม่เป็นเมทริกซ์เอกลักษณะและมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในขนาดที่เหมาะสมสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้ จากนั้นทำการการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการหาองค์ประกอบหลัก (Principal Component Factor) และการหมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการหมุนแบบวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation) โดยกำหนดเกณฑ์ การพิจารณาองค์ประกอบที่ได้คือ มีค่าไอเกน (Eigenvalues) มากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 และในการพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่ 0.35 (Hair, J. et.al., 2019)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 280 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	125	44.64
หญิง	155	55.36
รวม	280	100
อายุ		
20-30 ปี	12	4.29
31-40 ปี	140	50.00
41-50 ปี	93	33.21
51 ปีขึ้นไป	35	12.50
รวม	280	100
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	68	24.29
ปริญญาโท	204	72.86
ปริญญาเอก	8	2.85
รวม	280	100
ตำแหน่งการทำงานในปัจจุบัน		
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	189	67.50
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	67	23.93
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	24	8.57
รวม	280	100

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของคุณลักษณะภาวะแบบอโรไลซ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สรุปได้ ดังนี้

2.1 ผลการทดสอบค่าสถิติ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) เท่ากับ 0.912 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.50 และผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity พบว่าค่า Chi-Square = 1582.535, df = 523, Sig < 0.001 ซึ่งแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 แสดงให้เห็นว่าเมตริกสหสัมพันธ์ที่ได้นั้นไม่เป็นเมตริกเอกลักษณ์และมีความสัมพันธ์ระหว่างกันในขนาดที่

เหมาะสมสามารถนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบได้

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าความร่วมกัน (Communalities) พบว่า ค่าความร่วมกัน (Communalities) ของตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 38 ตัวแปร มีค่าความร่วมกันของตัวแปร อยู่ระหว่าง 0.660 - 0.965 ซึ่งมีความมากกว่า 0.5 ทุกตัว แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับมาก จึงมีแนวโน้มที่จะเข้าองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งได้ทั้ง 38 องค์ประกอบ

2.3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยการสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการหาองค์ประกอบหลัก (Principal Component Factor) การหมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการหมุนแบบวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation) ผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีการหาองค์ประกอบหลักและแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการหมุนแบบวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation)

องค์ประกอบ	การสกัดองค์ประกอบหลัก			การหมุนแกนองค์ประกอบ		
	Eigen values	ร้อยละของ ความแปรปรวน	ร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม	Eigen values	ร้อยละของ ความแปรปรวน	ร้อยละของ ความแปรปรวนสะสม
1	8.710	31.100	31.100	7.728	27.600	27.600
2	4.835	17.300	48.400	4.848	17.300	44.900
3	3.500	12.500	60.900	3.601	12.900	57.800
4	1.248	4.500	65.300	2.100	7.500	65.300

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการสกัดองค์ประกอบหลักและแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการหมุนแบบวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation) ขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1-4 มีค่า Eigenvalues จากมากไปน้อยคือ 7.728 , 4.848 , 3.601 และ 2.100 ตามลำดับ และเมื่อหมุนแกนแล้วพบค่าร้อยละความแปรปรวน 27.600, 17.300, 12.900, 7.500 ตามลำดับ และค่าความแปรปรวนสะสม ทั้ง 4 องค์ประกอบเท่ากับ 65.300

ตารางที่ 3 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ด้วยวิธีการหาองค์ประกอบหลักและการหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริมแม็กซ์ (Varimax Rotation)

รหัสตัวแปร	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
a20	0.951			
a26	0.931			
a32	0.927			
a27	0.925			
a2	0.913			
a29	0.905			
a16	0.898			
a23	0.893			
a12	0.891			
a30		0.860		
a21		0.842		
a33		0.833		
a19		0.828		
a28		0.825		
a11		0.806		
a31		0.748		
a37			0.811	
a22			0.749	
a36			0.731	

ตารางที่ 3 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ด้วยวิธีการหาองค์ประกอบหลักและการหมุนแกนองค์ประกอบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation) (ต่อ)

รหัสตัวแปร	Factor 1	Factor 2	Factor 3	Factor 4
a17			0.661	
a4			0.652	
a3			0.651	
a10			0.621	
a35				0.684
a34				0.650
a15				0.634
a25				0.454
a18				0.425

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการสกัดองค์ประกอบหลักและแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีการหมุนแบบวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation) องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอไจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ซึ่งมีตัวแปรเหลือ 28 ตัวแปร เนื่องจากมีตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบซ้ำกัน และตัวแปรที่ไม่สามารถจัดกลุ่มได้

2.4 ผลการจัดกลุ่มตัวแปรเพื่อเข้าองค์ประกอบและตั้งชื่อองค์ประกอบ ดังตารางที่ 4 – 7 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านความสามารถเชิงกลยุทธ์แบบปรับตัวและเชิงรุกในการจัดการการเปลี่ยนแปลง

ตัวแปร	คุณลักษณะ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
a20	มีการมองแบบองค์รวม	0.951
a26	มีการตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณ	0.931
a32	ตัดสินใจที่รวดเร็วและรอบคอบ	0.927
a27	สามารถจัดการสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที	0.925
a2	มีการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง	0.913
a29	มีความคิดเชิงรุก	0.905
a16	มีความกล้าหาญ และความกล้าเสี่ยง	0.898
a23	มีความเข้าใจในสถานการณ์	0.893
a12	มีความเด็ดขาด	0.891
Eigenvalues		7.785
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance)		27.600

จากตารางที่ 4 พบว่าองค์ประกอบที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปร 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.891 - 0.951 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 27.600 จึงขอตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 1 ว่า “ความสามารถเชิงกลยุทธ์แบบปรับตัวและเชิงรุกในการจัดการการเปลี่ยนแปลง” โดยมีข้อคำถาม a20 ใช้วัดความสำคัญได้มากที่สุด รองลงมาคือ a26 , a32 , a27 , a2 , a29 , a16 , a23 และ a12 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านทัศนคติภายในและความฉลาดทางอารมณ์

ตัวแปร	คุณลักษณะ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
a30	มองโลกในแง่ดี	0.860
a21	มีความใฝ่รู้	0.842
a33	มีความเข้าใจและความฉลาดทางอารมณ์	0.833
a19	มีความน่าเชื่อถือ	0.828
a28	มีความมั่นใจ	0.825
a11	มีความมุ่งมั่น	0.806
a31	มีความสงสัยใคร่รู้	0.748
Eigenvalues		4.848
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance)		17.300

จากตารางที่ 5 พบว่าองค์ประกอบที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโจล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.748 - 0.860 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 17.300 จึงขอตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 2 ว่า “ทัศนคติภายในและความฉลาดทางอารมณ์” โดยมีข้อคำถาม a30 ใช้วัดความสำคัญได้มากที่สุด รองลงมาคือ a21 , a33 , a19 , a28 , a11 และ a31 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านการเสริมพลังและการพัฒนาทีมงาน

ตัวแปร	คุณลักษณะ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
a37	เป็นทีมงานที่สามารถบริหารจัดการตัวเองได้	0.811
a22	สามารถมอบอำนาจหรืองานให้ผู้อื่นทำ	0.749
a36	มอบอำนาจในการตัดสินใจตามโครงสร้างองค์กร	0.731
a17	สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่น	0.661
a4	ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทีมโดยมีการดำเนินการที่ชัดเจน	0.652
a3	มีทักษะในการให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	0.651
a10	สามารถมอบหมายงานให้ผู้อื่นทำหน้าที่แทนได้	0.621
Eigenvalues		8.414
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance)		15.300

จากตารางที่ 6 พบว่าองค์ประกอบที่ 3 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.621 - 0.811 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 12.900 จึงขอตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 3 ว่า “ด้านการเสริมพลังและการพัฒนาทีมงาน” โดยมีข้อคำถาม a37 ใช้วัดความสำคัญได้มากที่สุด รองลงมาคือ a22 , a36 , a17, a4 , a3 และ a10 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและกรอบความคิดเชิงบวก

ตัวแปร	คุณลักษณะ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)
a35	สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการทำงาน	0.684
a34	เปิดกว้างทางความคิด	0.650
a15	มีกรอบความคิดแบบเติบโตทางความคิด	0.634
a25	มีความเข้าใจผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	0.454
a18	มีมนุษยสัมพันธ์	0.425
Eigenvalues		2.100
ค่าร้อยละของความแปรปรวน (Percentage of Variance)		6.530

จากตารางที่ 7 พบว่าองค์ประกอบที่ 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบระหว่าง 0.425 - 0.684 อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.530 จึงตั้งชื่อองค์ประกอบที่ 4 ว่า “การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและกรอบความคิดเชิงบวก” โดยมีข้อคำถาม a35 ใช้วัดความสำคัญได้มากที่สุด รองลงมาคือ a34 , a15 , a25 และ a18 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษามีประเด็นสำคัญ ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลในรายละเอียด ดังนี้

1. ผลการสกัดองค์ประกอบขั้นต้น (Factor extraction) โดยการใช้วิธีการหาองค์ประกอบหลักเพื่อค้นหาจำนวนองค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยพิจารณาจากค่า Eigenvalues ที่มีค่ามากกว่า 1.0 จากผลการวิเคราะห์พบว่า ภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในการสกัดองค์ประกอบขั้นต้น (Factor extraction) มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 – 5 มีค่า Eigenvalues เท่ากับ 7.819, 5.876 , 3.883 , 3.147, และ 1.466 ตามลำดับ

และเมื่อทำการหมุนแกนองค์ประกอบ (Factor Rotation) แกนองค์ประกอบครั้งที่ 2 ด้วยวิธีการหาองค์ประกอบหลัก โดยใช้การหมุนแกนองค์ประกอบแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation) และเพื่อให้ได้องค์ประกอบรวมที่ชัดเจนมากขึ้นจึงใช้วิธีการหมุนแบบวาริแม็กซ์ (Varimax Rotation) พบว่ามีทั้งหมด 4 องค์ประกอบ โดยที่ค่า Eigenvalues มีค่าที่แปรเปลี่ยนไป ได้แก่ 7.728 , 4.848 , 3.601 และ 2.100 ตามลำดับ จึงสามารถอธิบายได้ว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอโรลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ โดยทั้ง 4 องค์ประกอบสามารถอธิบายภาวะผู้นำแบบอโรลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้ร้อยละ 65.300

2. อภิปรายเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอโรลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้ดังนี้ องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอโรลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถจัดกลุ่มเป็นองค์ประกอบได้ทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบ โดยในการจัดตัวแปรเข้าแต่ละองค์ประกอบ พิจารณาจากน้ำหนักของตัวแปรตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบจะมีค่า Eigenvalues ที่มากกว่า 1.00 โดยองค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 65.300 ของความแปรปรวนสะสมทั้งหมด และมีค่าความร่วมกันของตัวแปร (Communalities) อยู่ระหว่าง 0.747 - 0.997 จากผลการวิจัยการวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอโรลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถเชิงกลยุทธ์แบบปรับตัวและเชิงรุกในการจัดการการเปลี่ยนแปลง 2) ทักษะศักยภาพและความฉลาดทางอารมณ์ 3) การเสริมพลังและการพัฒนาทีมงาน 4) การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและกรอบความคิดเชิงบวก ซึ่งผลการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถเชิงกลยุทธ์แบบปรับตัวและเชิงรุกในการจัดการการเปลี่ยนแปลง เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญเป็นอันดับแรกขององค์ประกอบภาวะผู้นำแบบอโรลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยพิจารณาจากค่า Eigenvalues เท่ากับ 7.728 ซึ่งเป็นค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาองค์ประกอบ แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบดังกล่าวเป็นองค์ประกอบหลักที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของภาวะผู้นำแบบอโรลได้ในระดับสูง ค่า Eigenvalues ที่มีค่าสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบอื่น สะท้อนให้เห็นว่าผู้นำแบบอโรล นั้นคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความสามารถเชิงกลยุทธ์เพื่อให้สถานศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงตามข้อมูลหรือสถานการณ์ได้ทันทั่วทั้ง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีความสามารถเชิงรุกในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถวิเคราะห์และวางแผนล่วงหน้าสำหรับรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

เพื่อนำพาสถานศึกษาและผู้ได้บังคับบัญชาไปสู่การพัฒนามีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับดวงศักดิ์ นิภาพันธ์ (2564) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้นำต้องตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง โดยส่งเสริมให้สถานศึกษาปรับตัวเองให้สอดคล้องกับบริบทของสังคม ส่งเสริมการพัฒนาทักษะของบุคลากรเพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่อาจจะเกิดขึ้น มีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับสถานการณ์ต่าง ๆ ศึกษาทำความเข้าใจในวิทยาการ เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการบริหารการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา และปฏิบัติงานโดยไม่ยึดติดกับแบบแผนที่ดำเนินการสืบเนื่องมาแต่อดีต และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิรินทรา สาระบัวบาล (2566) ที่กล่าวว่าผู้บริหารต้องคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและนอก มีทักษะในการสังเกต วิเคราะห์สภาพแวดล้อมรอบตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างตรงประเด็น รวมถึงการมีความสามารถในการตัดสินใจในการกำหนดขอบเขตในการทำงาน การระบุผลลัพธ์ที่พึงประสงค์อย่างฉับไวทันต่อเหตุการณ์และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายอย่างชัดเจน

2.2 องค์ประกอบที่ 2 ทักษะภายในและความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งพิจารณาจากค่า Eigenvalues เท่ากับ 4.848 แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะภาวะผู้นำแบบบอโลต์ต้องมีทัศนคติภายในโดยอาศัยแนวคิด ความเชื่อ ความรู้สึก และมุมมองที่อยู่ภายในจิตใจ รู้จักการมองโลกในแง่ดี มีความเชื่อมั่น มีความเข้าใจและความฉลาดทางอารมณ์เพื่อให้สามารถรับรู้ เข้าใจ ควบคุมและจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ Prova, F. (2021) ที่กล่าวว่าผู้บังคับบัญชาต้องสามารถรับรู้ เข้าใจ จัดการกับอารมณ์ของตนเองและผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อจะชี้แนะผู้ใต้บังคับบัญชาให้ข้ามผ่านอุปสรรคได้ในขณะเดียวกันยังมีส่วนร่วมในการเป็นขวัญกำลังใจในผู้ใต้บังคับบัญชา

2.3 องค์ประกอบที่ 3 การเสริมพลังและการพัฒนาทีมงาน ซึ่งพิจารณาจากค่า Eigenvalues เท่ากับ 3.601 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะภาวะผู้นำแบบบอโลต์ต้องเสริมพลังและการพัฒนาทีมงาน โดยมอบหมายอำนาจ หน้าที่ ความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อความคล่องตัวในการทำงาน พร้อมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ และข้อเสนอแนะต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งสอดคล้องกับดวงศักดิ์ นิภาพันธ์ (2564) ที่กล่าวว่าผู้บริหารต้องเสริมพลังให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการกระตุ้นให้บุคลากรเห็นความสำคัญของงานที่ทำอยู่ กระตุ้นให้เกิดความภาคภูมิใจ พุดโน้มน้าวใจให้สร้างผลงานที่มีคุณภาพด้วยความเต็มใจ ให้คำแนะนำบุคลากรเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของงาน อีกทั้งต้องพัฒนาทีมงานด้วยการสนับสนุนบุคลากร โดยไม่รวมอำนาจการตัดสินใจทั้งหมดไว้กับตนเอง ให้อิสระแก่บุคลากรในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้บุคลากรได้ฝึกฝน เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้บริหารจะเป็นผู้กำกับดูแล ช่วยขจัดปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ ให้บุคลากร และสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ สอดคล้องกับ Prova, F. (2021) ที่กล่าวว่าผู้บังคับบัญชาต้องส่งเสริมความเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบ เพิ่มความเป็นอิสระ และความคิดเชิงบวกให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถ และส่งเสริมทางด้านจิตวิทยาให้กับองค์กร

กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาความสามารถของสมาชิกในองค์กร สอดคล้องกับ Chuck. M. (2021) ที่กล่าวว่าผู้นำต้องให้อำนาจพนักงานให้สามารถรับผิดชอบได้ จัดระเบียบตนเอง เพื่อปรับตัวให้เข้ากับความความต้องการที่เปลี่ยนแปลงในงานที่ต้องทำ อีกทั้งพัฒนาทีมเพื่อให้ยอมรับความแตกต่างของผู้อื่นโดยรวบรวมข้อมูล ความแตกต่างเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจให้สามารถทำงานร่วมกัน โดยทีมงานต้องสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างกว้างขวาง เข้าใจถึงความซับซ้อนของเครือข่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้องกับธุรกิจ และเป็นผู้นำในลักษณะที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่หลากหลาย สนับสนุนการโต้ตอบที่มีประสิทธิภาพภายในทีม และสอดคล้องกับ Baunsobed, H. (2022) ที่กล่าวว่าผู้นำต้องต้องวางแผนว่าให้ใครทำงานอะไร ทำอย่างไร โดยสามารถสับเปลี่ยนหน้าที่การทำงานได้เพื่อทำให้เกิดแรงกระตุ้นในการทำงาน รู้จักศักยภาพของทีม ซึ่งจะทำให้การทำงานประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และเสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่น

2.4 องค์ประกอบที่ 4 การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและกรอบความคิดเชิงบวก ซึ่งพิจารณาจากค่า Eigenvalues เท่ากับ 2.100 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะภาวะผู้นำแบบบอโลล์ต้องสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและกรอบความคิดเชิงบวก โดย สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการทำงาน เปิดกว้างทางความคิด เข้าใจผู้มีส่วนได้เสีย มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในสถานศึกษา จัดบรรยากาศและวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อความสุข ความร่วมมือ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ Prova, F. (2021) ที่กล่าวว่าผู้นำต้องมุ่งมั่นในการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับการทำงาน จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้สึกสบายใจ ส่งผลต่อการแสดงทักษะการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ ในการทำงาน สร้างกรอบความคิดเชิงบวกโดยเปิดกว้างทางความคิด ไม่ยึดติดกับวิธีการเดิม แต่ถ้าหากมีวิธีการใหม่ เปิดรับความคิดใหม่ๆ สลับรูปแบบและวิธีการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลจากการวิจัยจำนวน 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถเชิงกลยุทธ์แบบปรับตัวและเชิงรุกในการจัดการการเปลี่ยนแปลง 2) ทัศนคติภายในและความฉลาดทางอารมณ์ 3) การเสริมพลังและการพัฒนาทีมงาน 4) การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานและกรอบความคิดเชิงบวก ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 หรือหน่วยงานอื่น ๆ นำผลการวิจัยไปใช้วางแผน สร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำแบบบอโลล์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเชื่อมโยงนโยบายของผู้บริหาร ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการกำหนดตัวชี้วัด เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในคัดเลือกบุคลากรมาทำหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารในสถานศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เปรียบเทียบองค์ประกอบภาวะแบบบอโลจิสต์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในเขตภาคอื่นหรือในสังกัดต่างกัน เช่น สพฐ. เอกชน สาธิต หรือโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรม เพื่อดู ความเหมือน/ต่างของโครงสร้างภาวะผู้นำ

2.2 ทำวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น สัมภาษณ์เชิงลึกหรือศึกษากรณี (Case Study) กับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำแบบบอโลจิสต์โดดเด่น เพื่ออธิบายพฤติกรรมจริงและกลยุทธ์ที่ใช้ในแต่ละองค์ประกอบ

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านภาวะผู้นำแบบบอโลจิสต์ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาระดับต่าง ๆ รวมทั้งครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 พัฒนาเกณฑ์หรือชุดตัวชี้วัดภาวะผู้นำแบบบอโลจิสต์เพื่อใช้ในการคัดเลือก/ผู้บริหาร หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และทดสอบความเที่ยงตรง-ความเชื่อมั่นของเกณฑ์ดังกล่าวในบริบทจริง

เอกสารอ้างอิง

- ไกรยส ภัทราวาท. (2566, 21 ธันวาคม). วิเคราะห์ PISA 2022 และอนาคตทิศทางการศึกษาไทย Beyond 2025. <https://www.eef.or.th/article-pisa-2022-00/>
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2564). ภาวะผู้นำ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา. วนิตการพิมพ์.
- ดวงศักดิ์ นิภาพันธ์. (2564). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำแบบบอโลจิสต์สำหรับผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย. [วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญจันทร์ สีสันต์. (2563). วิธีวิจัยทางการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). มินเซอร์วิสซัพพลาย.
- วิฑูรย์ สิมะโชติ. (2563, 12 กรกฎาคม). คุณภาพคือความอยู่รอด : Agile Leader. https://www.matichon.co.th/article/news_2261787
- พรณิ ลีกิจวัฒน์. (2558). วิธีการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 10). มินเซอร์วิสซัพพลาย.
- พสุ เดชะรินทร์. (2562, 5 กุมภาพันธ์). การสร้าง Agile Organization. <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/121418>
- สุธรรม ธรรมทัศน์นนท์. (2564). การพัฒนาภาวะผู้นำ การศึกษาในยุค Thailand 4. ตักสิลาการพิมพ์.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศ ภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12. [https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-
content/uploads/2025/03/yearend2023-02.pdf](https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/03/yearend2023-02.pdf)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1. (ม.ป.ป.). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ระยะ 5 ปี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1.
https://backup.sesao1.go.th/www/2568/media/files/20230331112855_plan66-70.pdf

ศิรินทรา สระบัวบาล. (2566). โปรแกรมการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. [วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม].
<http://202.28.34.124/dspace/bitstream/123456789/2103/1/64010581058.pdf>

อมรรัตน์ อภินันท์มกุล. (2565). ผลกระทบของโควิด-19 ต่อการเรียนรู้ของเด็กระดับประถมศึกษา. วารสาร
เศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ คณะเศรษฐศาสตร์ ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยา
เขตศรีราชา, 10(1), 52-53. [https://www.researchgate.net/profile/Prasopchoke-
Mongsawad/publication/381958890_Impact_of_COVID-
19_on_Primary_School_Children%27s_Learning/links/6685fe52714e0b0315438243/I
mpact-of-COVID-19-on-Primary-School-Childrens-Learning.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Prasopchoke-Mongsawad/publication/381958890_Impact_of_COVID-19_on_Primary_School_Children%27s_Learning/links/6685fe52714e0b0315438243/Impact-of-COVID-19-on-Primary-School-Childrens-Learning.pdf)

Baunsobed, H. (2022). *A research on determining effective factors in agile leadership*.
Araştırma Makalesi, 25(47), 178-186. [https://dergipark.org.tr/en/download/article-
file/2282756](https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2282756)

Chuck, M. (2021). *The rise of the agile leader*. Prominence Publishing

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2019). *Multivariate data analysis* (8th
ed.). Cengage Learning.

Prova, F. (2021). *An overview of Agile Organizations, with a focus on Agile Leadership and
Organizational Change*. [Master 's thesis. Università degli Studi Di Padova].
[https://thesis.unipd.it/retrieve/9db07755-cf77-4b44-ab11-
98c6938d3d65/Tenucci_LuigiGiacomo.pdf.pdf](https://thesis.unipd.it/retrieve/9db07755-cf77-4b44-ab11-98c6938d3d65/Tenucci_LuigiGiacomo.pdf.pdf)